

Slissing er en av de enkleste måtene å lage solide treskjøter på.

SKRÅTT
SVALEHALEBLAD

Selv om spikerbeslag er solide og enkle å bruke, er de ikke spesielt pene. Men det er de flotte tømmerkjøtene vi viser her. **På de neste sidene kan du lære hvordan du lager dem,** og se hva du kan bruke dem til.

FLOTTE TRESKJØTER UTEN BESLAG

90 GRADERS SLISSING

SKRÅ- SLISSING

FRANSK LÅS

TAPPSKJØT

Skjøtene sikres med treplugger, som du lager selv. Bruk samme treverk som til resten. Start med en firkantet kloss, og skjær av hjørnene. Først fire hjørner, så åtte, osv., til pluggen er rund. Bor gjennom skjøten og slå inn pluggen – eventuelt med trelim.

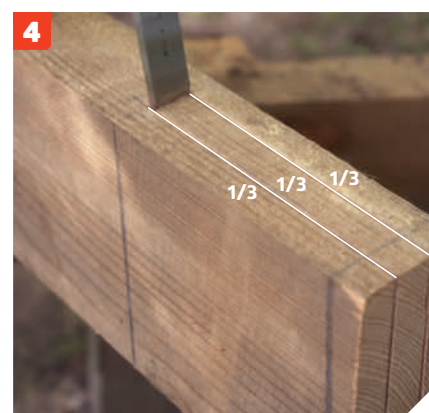
90 GRADERS SLISSING

Slissing er den enkleste måten å lage en solid treskjøt på, hvis du velger å lage en skjøt uten verken beslag, spiker eller skruer.

VANSKELIGHETSGRAD:

Hele hemmeligheten bak slissingen, er å dele de endene som skal sammenføres opp i tredjedeler. På det ene emnet fjerner du den midterste tredjedelen, på det andre fjerner du de to ytterste. Når det er gjort, er det bare å sammenføre de to delene.

- 1** Legg opp de to emnene, og merk hvor de krysser hverandre på for- og baksiden. Før strekene hele veien rundt.
- 2** Strek opp i enden på begge emnene, slik at du vet hva som skal skjæres vekk. Strek en tredjedel inn fra begge sider.
- 3** Sag av sidene på det ene emnet, slik at den midterste tredjedelen står igjen.
- 4** Fjern midten på det andre emnet med et stemjern.
- 5** Sett sammen emnene, og fjern overskytende. Avslutt med en gjennomgående treplugg (se boksen om plugger).

SKRÅSLISSING

En enkel og holdbar sammenføyning, som i dette tilfellet lages på skrå i en taksperre. Du kan bruke den til mange andre skjøter også, f.eks. i vinduer.

VANSKELIGHETSGRAD:

En slissing behøver ikke nødvendigvis være vinkelrett på to endeemner. Du kan også lage en skråslissing midt inne på et emne. Det viser vi her, hvor vi setter hanebånd på en taksperre til et uthus.

Sammenføyningen er enormt sterk, og hindrer taksperren i å gli fra hverandre når taket kommer på.

1 Strek opp 1/3 på endene av hanebåndet. Lag en mal, slik at målene blir like på både sperrer og hanebånd.

2 Sag 1/3 ned i yttersidene på den ene bjelken. Legg delene oppå hverandre, så du kan se riktig vinkel der de krysser.

3 Fjern de ytterste tredjedelene på bjelken ved å sage en masse parallelle snitt, og deretter fjerne dem med stemjern.

4 Strek opp til slissen på den andre bjelken. Det gjør du ved å holde tappen mot der slissen skal være, og streke rundt den.

5 Slissen bores ut med et spiralbor i ønsket vinkel. Her er det 40°. For å kunne styre boret, spenner du et hjelpebord på siden av sperren i den riktige vinkelen.

6 Rens sidene inne i slissen med et bredt (og langt) stemjern. Pass på at hullet ikke blir bredere enn tappen, som skal passe stramt inn i hullet.

7 Avrund kantene på tappen, og spiss den litt til, før du setter sammen delene. Ellers er det nesten umulig å banke dem helt sammen. Avslutt med en tverrgående treplugg (se boks).

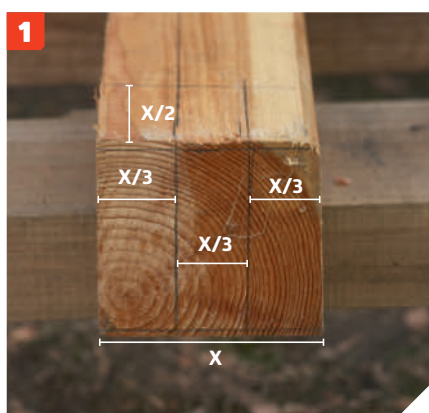
TAPPSKJØT

Denne bunnsolide bjelkeskjøten har vært brukt av byggmestere siden oldtiden. Her kan du se hvordan du kan lage en like flott skjøt som dem.

VANSKELIGHETSGRAD:

Tappskjøten er enkel, og er den laget riktig, holder den nesten evig. Tappen skal passe stramt i tapphullet, slik at delene ikke kan rikkles. Vil du være helt sikker, gir du sammenføyningen en treplugg på tvers. Da holder den.

1 Strek opp tappen. Den skal være halvparten så lang, som bjelken er tykk, og den skal være en tredjedel av tykkelsen.

2 Sag løs tappen ved først å sage inn i enden av bjelken, og deretter ned i sidene. Fjern de to klossene.

3 Sag 5 mm av hver side av tappen.

Da får du skjult tapphullet under bjelken.

4 Strek opp tapphullet på den bjelken tappen skal gå ned i. Husk at tappen er smalere enn resten av bjelken.

5 Bor hull til tappen innenfor strekene, og fjern resten med et stemjern. Husk å holde deg innenfor strekene, slik at tappen sitter trangt i hullet.

6 Lag et merke i tappen til pluggen, ved å stikke et spadebor inn i det forborede hullet til trepluggen.

7 Bor hull i tappen til pluggen, men bor det 2 mm lenger inn enn det merket du nettopp har laget. Da blir de to delene trukket stramt sammen når pluggen slås i.

SVALEHALEBLAD

Selv om det ser avansert ut, er ikke svalehalebladet særlig komplisert. På grunn av fasongen på bladet, kan ikke skjøten trekkes fra hverandre.

VANSKELIGHETSGRAD:

Svalehalebladet er ganske enkelt. Du skal ikke måle, men bare tegne opp når du først har laget selve bladet. Bruk denne skjøten der det kan oppstå et horisontalt trekk vekk fra skjøten, som i denne takspærren.

1 Legg opp emnene så de krysser i riktig vinkel. Strek opp på begge deler, og sag av enden på den vannrette bjelken.

2 Del enden på den vannrette bjelken opp i tredjedeler, og sag inn på langs. Stopp når du er kommet ned til oppstrekingen på siden.

3 Fjern to tredjedeler av bjelken med hondsagen. Da får du et "blad", som er en tredjedel av bjelkens tykkelse.

4 Tilpass svalehalen ved å lage et trekantet innsnitt i bladet. Vinkelen er ikke viktig, bare lag en strek, og sag løs.

5 Tegn opp svalehalebladet på den bjelken det skal sitte i. Det gjør du ved å legge opp bladet på streken fra trinn 1.

6 Sag ut til svalehalebladet.

Lag først en hel masse parallelle snitt med en kapp-/gjærsag eller en hondsag. Bryt vekk alle stumpene.

7 Rens flaten helt med et stemjern.

Bruk det bredeste jernet du har, og legg det helt vannrett, slik at flaten blir plan. Deretter er det bare å sette delene sammen og sikre dem med en gjennomgående treplugg.

FRANSK LÅS

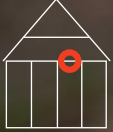
Er du klar for et stykke avansert tømrerarbeid? Mestrer du en fransk lås, kan du uten videre skjøte bjelker som en erfaren byggmester.

VANSKELIGHETSGRAD:

Å lage en fransk lås, er ikke for nybegynnere, men hvis du øver deg på noen restebiter, får du raskt fornemmelsen av hvordan alt henger sammen. I tillegg er ikke skjøten like vanskelig som den umiddelbart kan virke.

Når de to halvdelene er satt sammen, slås en kile inn fra hver side. Kilene låser skjøten.

1 Strek opp i enden av den ene bjelken, som vist på bildet. Her viser vi målene på en bjelke som er 10 x 10 cm.

2 Sag parallelle snitt i det skraverte feltet. Den ytterste klossen kan du sage av ved å sage inn fra enden.

3 Fjern de resterende klossene med et stemjern. Sørg for at flaten er helt plan.

4 Strek opp i bunnen av utskjæringen. Først et spor på tvers i bunnen. Det skal være 2 x 2 cm, så et loddrett spor midt på, som skal være 2 cm dypt og 1,6 cm bredt.

5 Bruk en multikutter og et stemjern til å fjerne treverket i de to sporene.

6 Skjær ut i enden av bjelken. Snu bjelken med baksiden opp, og strek opp et felt på 2 x 4,2 cm i hver side. Strek også 4 cm ned langs yttersiden. Bruk multikutteren til å fjerne de to klossene.

7 Lag en nøyaktig kopi på den bjelken du skal forlenge med. Nå skal du ikke måle, men streke opp etter den utskjæringen du nettopp har laget. Avslutt med å lage to låsekiler. De skal være 1,6 cm brede og 10 cm lange. Sett sammen utskjæringene, og slå kilene inn i skjøten fra hver sin side.